

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія
(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь	<u>бакалавр</u> (назва освітнього ступеня)
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	<u>032Історія та археологія</u> (код і назва спеціальності)
освітня програма	<u>Історія та археологія: історія. Європейські студії</u> (код і назва освітньої програми)
тип дисципліни	<u>обов'язкова</u> (обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

В.В. Дроздов
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою української і всесвітньої
історії та культури

протокол № 15 від 27.06.2016 р.

Завідувач кафедри В.Г. Церковна
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету
української філології та соціальних наук

І.Б. Циганок
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: доц. кафедри української і всесвітньої історії та

культури Запорожченко О.В.

Рецензенти програми: проф. кафедри української і всесвітньої історії та

культури Кічук Я.В.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
<i>Кількість кредитів: 5</i>	<i>Лекції:</i> 30	8
<i>Модулів: 2</i>	<i>Практичні заняття:</i>	
<i>Загальна кількість годин: 150</i>		
<i>Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2</i>	<i>Лабораторні заняття:</i>	
<i>Семестр: 3</i>	<i>Семінарські заняття:</i> 28	6
<i>Тижневе навантаження (год.):</i> - аудиторне: 2 - самостійна робота: 4	<i>Консультації:</i> 2	
<i>Форма підсумкового контролю: екзамен</i>	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
<i>Мова навчання: українська</i>	<i>Самостійна робота:</i> 90	
		136

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: філософія як феномен культури, система філософського знання, включаючи сучасні філософські концепції та основні філософські проблеми.

Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія» є: формування у студентів цілісного уявлення про зародження та розвиток філософського знання, а також про сучасні філософські проблеми світу, людини та суспільства.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу філософії передбачає взаємозв'язок з такими дисциплінами як «Соціально-політичні студії», «Культурна антропологія та етнографія», «Історія античної цивілізації», «Історія західної цивілізації», «Історія України та української культури», «Основи педагогіки та психології» тощо.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми «Історія та археологія: історія. Європейські студії».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Назва компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
	Загальні компетентності (ЗК)		
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.		

ЗК 2.	Здатність робити смыслові узагальнення та висновки, виявляти в інформаційних даних і концептах хиби й вразливі місця, суперечності та неповноту аргументації.	ПРН 16.	Інтегрувати досягнення інших гуманітарних наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.
ЗК 3.	Готовність до пізнання нового і неперервного навчання, до опанування нових знань та стратегій/способів мислення.		
ЗК 4.	Здатністю рационально організовувати власну діяльність та ефективно використовувати час.		
ЗК 5.	Здатність бути критичним і самокритичним.		
ЗК 6.	Здатність відрізняти суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих, вміти надавати перевагу останнім.		
ЗК 7.	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості.		
ЗК 12.	Увага і толерантність до іншої (й інакшої) думки, здатність аналізувати її зміст та структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати.		
ЗК 13.	Здатність працювати в колективі та самостійно, виявляти ініціативу, уникати некритичного слідування авторитетам.		
ЗК 14.	Здатність життєво й фахово реалізовувати себе на основі ціннісно-світоглядних надбань людства (зокрема сприйняття людини не як засобу, а як цілі й цінності), що нерозривно поєднана з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю, а також патріотичним піклуванням про продуктивний розвиток держави і суспільства.		
ЗК 15.	Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем.		
Фахові компетентності (ФК)			
ФК 10.	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.		

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄКТС (150 годин).

№ з/п	Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультанції	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	
1.	Вступ в філософію.	4	2	2	-	-	8	2	2			10
2.	Східна та антична філософія.	8	4	4	-	-	8					12
3.	Філософія середніх віків та епохи Відродження.	4	2	2	-	-	8					12
4.	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.	6	4	2	-	-	8					12
5.	Філософія у XIX – XX століттях. Напрямки сучасної філософії.	4	2	2	-	-	8	4	2	2		10
6.	Розвиток філософської думки в Україні.	4	2	2	-	-	8					12
7.	Онтологія як філософське вчення про буття. Діалектика.	4	2	2	-	-	8					12
8.	Свідомість як філософська проблема	4	2	2	-	-	8					12
9.	Філософія пізнання	4	2	2	-	-	8	4	2	2		10
10.	Суспільство як предмет філософського аналізу	4	2	2	-	-	8	4	2	2		10
11.	Філософська антропологія	4	2	2	-	-	4					12
12.	Культура. Аксіологія. (Теорія цінностей)	8	4	4	-	-	6					12
Разом:		60	30	28		2	90	14	8	6		136

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Вступ в філософію.

Джерела філософії. Філософія як форма суспільної свідомості. Структура, предмет і функції філософії. Пізнавальна функція філософії. Практичне і пізнавальне ставлення людини до світу і до самої себе як предмет філософського знання. Пізнавальна діяльність філософії та її мета. Світоглядна функція філософії. Філософія як теоретичне осмислення буття. Структура світогляду. Світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння. Методологічна функція філософії. Методологія та її різновиди. Філософія як теорія і методологія.

Тема 2. Східна та антична філософія.

Стародавня філософія як зародок і колиска всіх наступних типів філософії. Буддизм. Даосизм. Філософські напрямки, школи і погляди видатних античних мислителів: Геракліта, Піфагора, Демокріта, Сократа, Платона, Арістотеля та інших. Основні філософські поняття античної філософії.

Тема 3. Філософія середніх віків та епохи Відродження.

Нові умови розвитку філософії. Від політеїзму до монотеїзму. Релігійний характер філософських пошуків. Патристика і схоластика. Онтологія, гносеологія, антропологія, етика та філософія історії в філософії середньовіччя. Проблема співвідношення віри і знання, цінностей земного життя і християнських ідеалів.

Філософія епохи Відродження. Основний зміст епохи та його відбиття у філософському антропоцентризмі. Геліоцентризм, пантеїзм, органіцизм. Проблема людської особистості у гуманістичній філософській традиції епохи Відродження.

Тема 4. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.

Якісно нова спрямованість філософії. Критика середньовічної схоластики і містики, пошуки продуктивного методу пізнання. Сенсуалізм і раціоналізм. Представники європейської філософії Нового часу. Соціальні та антропологічні ідеї Нового часу та філософія Просвітництва.

Загальна характеристика німецької класичної філософії, її представники. Гносеологія та етика в філософії Канта. Активна самодіяльність духу – головна тема німецького ідеалізму. Ідеалістична діалектика розвитку світу і людини як основне досягнення гегелівської філософії. Гуманістичний зміст філософії Фейербаха.

Тема 5. Філософія у XIX – XX століттях. Напрямки сучасної філософії.

Марксистська філософія. Проблеми свободи і цілісного розвитку людини. Сутність матеріалістичного розуміння історії. Філософська розробка соціальної проблематики. Антропологічні напрямки в західній філософії. Проблема несвідомого та ірраціонального. Філософія людського існування (екзистенціалізм). Еволюція релігійної філософії. Сцієнтистські напрямки. Позитивізм та його різновиди. Структуралізм та модернізм в сучасній філософії.

Тема 6. Розвиток філософської думки в Україні.

Філософська думка Київської Русі. Кієво-Могилянська академія як осередок розвитку філософії в Україні. Проблема людини у філософських роздумах Г.Сковороди.

Проблема звільнення людини і нації у творах мислителів Кирило-Мефодіївського братства. Розробка антропологічного принципу та ідея суспільного прогресу у творчості Франка, Драгоманова, грушевського та ін. Подальший розвиток філософської думки в Україні.

Тема 7. Онтологія як філософське вчення про буття. Діалектика.

Буття як універсальна філософська категорія. Проблема буття в філософії. Реальність буття і небуття. Рівні буття. Види буття.

Діалектика як вчення про взаємозв'язок та розвиток. Діалектична логіка. Принципи діалектики. Закони діалектики та їх практичне використання.

Тема 8. Свідомість як філософська проблема.

Свідомість людини як духовний спосіб орієнтації її у реальності буття. Усвідомлення проблеми походження, розвитку і сутності свідомості. Атрибутивні властивості, функції та структура свідомості. Взаємозв'язок мови і свідомості. Сутнісні риси свідомості людини.

Тема 9. Філософія пізнання.

Загальний зміст і форми пізнавальної діяльності. Проблема визначення меж людського пізнання і самопізнання.

Об'єктивна реальність і предмет пізнання. Чуттєве споглядання, понятійне мислення, практика: характер їх співвідношення. Сенсуалізм, раціоналізм, практицизм як альтернативи науково-філософському розумінню сутності пізнавального процесу. Істина як процес. Характеристики істини. Критерії істини.

Тема 10. Суспільство як предмет філософського аналізу.

Природні передумови, матеріальні та духовні засади людського життя. Суспільне виробництво, його архітектоніка. Економічна, соціальна, політична і духовна сфери життя людей. Соціальна структура суспільства. Історичні форми спільноті людей. Суспільна свідомість. Еволюційне, інволюційне і революційне у розвитку суспільства і людини. Критерії прогресивного розвитку суспільства. Суспільство як система, що саморозвивається.

Тема 11. Філософська антропологія

Філософська антропологія як розділ філософії. Історія вчення про людину. Проблема людини в сучасній філософії. Проблема сенсу, цінності і самоцінності людського життя у духовному досвіді людства. Витоки та історичні долі ідей філософського гуманізму. Ідея цілісної людини як вираз сенсу людського життя.

Тема 12. Культура. Аксіологія.

Основні трактовки поняття «культура». Взаємозв'язок матеріальної та духовної культури. Типології культур. Співвідношення понять «культура» та «цивілізація» в філософії. Основні тенденції сучасної європейської культури. Місце цінностей в структурі соціуму. Ієрархія цінностей людського буття. Основні аспекти кризи системи цінностей в умовах сучасності. Свобода і гуманізм. Свобода і культура. Духовність. Релігія.

5.2. Тематика семінарських занять

Тема 1. Вступ в філософію.

Тема 2. Східна та антична філософія.

Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження.

Тема 4. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.

Тема 5. Філософія у XIX – XX століттях. Напрямки сучасної філософії.

Тема 6. Розвиток філософської думки в Україні.

Тема 7. Онтологія як філософське вчення про буття. Діалектика.

Тема 8. Свідомість як філософська проблема.

Тема 9. Філософія пізнання.

Тема 10. Суспільство як предмет філософського аналізу.

Тема 11. Філософська антропологія.

Тема 12. Культура. Аксіологія. (Теорія цінностей).

5.3. Організація самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	10/2	Конспект лекцій
2.	Подготовка до семінарських занять	26/4	Конспект відповідей на сем
3.	Підготовка до проміжного контролю	4/4	Виконані завдання м.к.р.
4.	Підготовка реферату	20/20	Реферат та його захист
5.	Виконання завдань для самостійної роботи	30/106	Конспект завдань для с.р.
	Разом	90/136	

Тематика індивідуальних завдань

- Світогляд, його сутність, зміст та функції.
- Філософія: сутність та функції. Специфіка філософського знання.
- Філософія та наука: історія і сучасність.
- Місце філософії в культурі та життєдіяльності людини.
- Зв'язок філософії з різними сферами суспільного буття людини.
- Загальна та порівняльна характеристика історичних типів світогляду.
- Індійська традиція про будову та ступені еволюції Всесвіту.
- Буддійська проповідь про “четири благородні істини”.
- Конфуціанство в історії та культурі Китаю.
- Протофілософія в Стародавній Греції (Гомер, Гесіод, сім мудреців).
- Пошук першоначала в давньогрецькій натурфілософії.
- Основні положення в філософії Піфагора.
- Порівняльний аналіз атомізму Демокрита та Епікура.

14. Вчення про державу Платона.
15. Головні ідеї метафізики Аристотеля.
16. Поняття моральних цінностей та смислу життя в елліністичній філософії: стоїцизм, епікуреїзм, неоплатонізм.
17. Етичні погляди Сократа та Епікура: порівняльний аналіз.
18. Біблія – джерело християнського світогляду та європейської філософії середньовіччя.
19. Релігійний фундаменталізм філософської думки Середніх віків.
20. Вчення про людину в середньовічній філософії.
21. Філософські погляди Фоми Аквінського.
22. Проблема віри та розуму в середньовічній філософії.
23. Специфіка естетичного відношення до світу в Середньовіччі та Відродженні.
24. Гуманісти Відродження про творчу сутність людини.
25. Драма Галілея та підвалини сучасної науки.
26. Значення “Нового органону” Ф. Бекона в боротьбі зі сколастикою.
27. Філософський зміст творчості Ньютона.
28. Р. Декарт про правила методу.
29. “Етика” Б. Спінози: загальна характеристика.
30. Скептицизм Д. Г'юма.
31. Т. Гоббс та Ж.-Ж.Руссо: відмінність підходів до ідеї суспільної угоди.
32. Революційність підходу І. Канта.
33. Переваги та недоліки естетики Канта.
34. Ф.Шеллінг про філософію природи та філософію мистецтва.
35. Г. Гегель – основоположник діалектичного методу.
36. “Нова філософія” Л. Фойєрбаха як “етика любові”.
37. Марксова концепція відчуження людини.
38. Криза класичної раціональності та становлення ірраціоналізму.
39. Нігілізм Ф. Ніцше.
40. Гуманістичні тенденції в європейській філософії ХХ століття.
41. Філософія ХХ століття: напрямки, ідеї, представники (на вибір).
42. Проблема людини в екзистенціалізмі.
43. Проблема знаку, значення та мови в структуралізмі.
44. Герменевтика: життя як цілісний текст.
45. Суспільство як предмет філософського аналізу.
46. Історія як предмет філософського аналізу. Лінійні та нелінійні концепції історичного розвитку.
47. Культура як предмет філософського осмислення.
48. Філософське осмислення проблем життя, смерті, любові і т.п. (на вибір).
49. Мораль як предмет філософського аналізу. Основні проблеми та поняття етики.
50. Мистецтво як предмет філософського аналізу. Основні проблеми естетики та філософії мистецтва.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* екзамен.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з підручниками та методичними посібниками, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді реферату та виконаних індивідуальних завдань.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає два теоретичні питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом і тестових завдань.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Розкрийте основні функції філософії.
2. Дайте характеристику основних напрямкам сучасної філософії.
3. 10 питань у тестовій формі.

8. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-балльною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою	
	екзамен	зalік
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
51-69	задовільно	
1-50	незадовільно	не зараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	40 балів (поточний контроль)	10 балів (проміжний контроль)	50 балів (підсумковий контроль)
Мінімальний пороговий рівень	20 балів (поточний контроль)	6 балів (проміжний контроль)	25 балів (підсумковий контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і

	практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Виконані завдання з філософії	5
Реферат	5

Критеріями оцінювання *виконання завдань з філософії* є вміння студента правильно відповісти на питання та вміти пояснити теоретичні засади, згідно з якими була дана відповідь.

Оцінювання *реферату* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела. Критеріями оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Андрющенко В. Сучасна соціальна філософія : курс лекцій / В.П. Андрющенко, М.І. Михальченко. – Київ : Генеза, 1996. – 368 с.
2. Гільдебранд Д. Що таке філософія? – Львів : Колесо, 2008. – 244 с.
3. Горський В. Історія української філософії : підручник для студентів вищих навчальних закладів / В.С. Горський, К.В. Кислюк. – К. : Либідь, 2004. – 485 с.
4. Губар О. М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: Навчальний посібник. К.: Центр учебової літератури, 2007 – 416 с.
5. Данильян О., Тараненко В. Основи філософії: Навчальний посібник. - Харків: Право, 2003. - 352 с.
6. Довгань А. Філософія : лекційний курс для аспірантів технічних спеціальностей : (конспективний виклад) / А.О. Довгань. – Тернопіль : Видавництво ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 316 с.
7. Зарудний Є.О. Філософія. Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007. – 202 с.
8. Іванова К. Філософія : кредитно-модульний курс: підручн. для студентів вищих навч. закладів / К.А. Іванова ... [та ін.]; за заг. ред. К.А. Іванової. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2014. – 472 с.
9. Ільїн В.В., Кулагін Ю.І. Філософія. Підручник./В.В. Ільїн, Ю.І. Кулагін.- Київ: "Альтерпрес", 2002.- 342 с.

10. Козьмук Я., Задубрівська О. Філософія: навч. посіб. / Я. Козьмук, О. Задубрівська. - Чернівці : Рута, 2012. - 139 с.
11. Кулик О.В. Філософія : Навчальний посібник для вищих навчальних закладів III - IV рівнів акредитації/ О.В. Кулик. - Дніпропетровськ: Моноліт, 2013. - 692 с.
12. Лаппо В. Філософія : навчально-методичний посібник / Віолетта Валеріївна Лаппо. – Івано-Франківськ, 2013. – 242 с.
13. Онофрійчук О. Філософія : навчально-методичний посібник / О.А. Онофрійчук. – Херсон, 2014. – 222 с.
14. Основи соціальної філософії : навчальний посібник / В.І. Воловик та ін. ; під заг. ред. В.І. Воловика. – Запоріжжя: Просвіта, 2012. – 319 с.
15. Основи філософських знань. Підручник/ За ред. В.А.Буслинського. – Львів: Новий світ, 2013.- 352 с.
16. Петрушенко В. Філософія: вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії : навчальний посібник / Віктор Петрушенко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 594 с.
17. Петрушенко В.Л. Філософія : Курс лекцій : Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I-IV рівнів акредитації. – Львів : «Новий світ», 2011. – 504 с.
18. Повар А. Філософія : навчально-методичний посібник / А.М. Повар, Т.В. Сулятицька. – Кам'янець-Подільський, 2015. – 163 с.
19. Подольська Є. А. Філософія. Підручник. – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006. – 704 с.
20. Попович М. Бути людиною / Мирослав Попович. – Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. – 223 с.
21. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія. Підручник. – К.: Академвидав, 2007.
22. Скринник М. Філософія: навчальний посібник / Михайло Скринник, Лілія Фльорко, Микола Фльорко. – Львів : Ліга-Прес, 2015. – 477 с.
23. Тімченко О. Філософія : навчальний посібник для студентів усіх напрямів підготовки / О.П. Тімченко та ін. ; за заг. ред. О.П. Тімченка. – Львів: Растр-7, 2015. – 359 с.
24. Філософія : Навчальний посібник / За ред.. І.Ф. Надольного – К: Вікар, 2008. – 457 с.
25. Філософія. Підручник / За загальною редакцією Горлача М. І., Кременя В. Г., Рибалка В. К. – Харків: Консум, 2000. — 672 с.
26. Філософія: навч. посіб. для аспірантів і здобувачів / за наук. ред. А. В. Арістової і С. В. Синякова. - К. : НТУ, 2013. - 245 с.
27. Філософія: підручник / О.П. Сидоренко, С.С. Корлюк, М.С. Філяпіп та ін.; за ред. О.П. Сидоренка. – К.: Знання, 2010. — 414 с.

Додаткова література:

1. Баумейстер А. Буття і благо : монографія / Андрій Баумейстер. – Вінниця : Т.П. Барановська, 2014. – 417 с.
2. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття : вибрані філософські етюди / Андрій Баумейстер. – Київ : Дух і літера, 2012. – 473 с.
3. Бурд'є П. Практичний глузд / П'єр Бурд'є ; переклад з французької Оксани Йосипенко, Сергія Йосипенка, Андрія Дондюка; за ред. Сергія Йосипенка. – Київ : Український центр духовної культури, 2003. – 528 с.
4. Грані людського буття : позитивні та негативні виміри антропокультурного : монографія / Є.І. Андрос та ін. – Київ : Наукова думка, 2010. – 349 с.
5. Гудінг Д. Світогляд : для чого ми живемо і яке наше місце у світі / Д. Гудінг, Дж. Леннокс ; груповий пер. з рос. зі звіркою з англ. оригіналом під заг. ред. М. А. Жукалюка. К. : Укр. Біблійне Тов-во, 2003. – 416 с.
6. Гуссерль Е. Криза європейських наук і трансцендентальна феноменологія. Вступ до феноменологічної філософії // Філософська думка. – 2002. - № 3. – С. 134-149.
7. Кант І. Критика чистого розуму / Іммануїл Кант. ; пер. з нім. та примітки Ігоря Бурковського. – К. : Юніверс, 2000. – 500с.

8. Карась А. Міфотворчість як соціокультурна проблема розуміння і раціональності // Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Філософія, політологія. – 2001. Вип. 33. – С. 25-38.
9. Кавалеров А. Цінність у соціокультурній трансформації / А.А. Кавалеров. – Одеса : Астропrint, 2001. – 220 с.
10. Кримський С. Під сигнатуру Софії / Сергій Кримський. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 367 с.
11. Кримський С. Запити філософських смислів / Сергій Борисович Кримський. – К. : Вид. ПАРАПАН, 2003. – 240 с.
12. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук / Олександр Кульчицький ; матеріали упорядкував і здійснив наукову редакцію Анатолій Карась. – Мюнхен ; Львів : Український вільний університет, 1995. – 164 с.
13. Людина в сучасному світі : колективна монографія : в трьох книгах / за загальною редакцією В.П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 3 кн.
14. Мірчук І. Філософські студії / за ред. М. Шафовала, Р. Яремка. – Мюнхен, 2006. – 582 с.
15. Нідельман Я. Серце філософії / пер. з англ. Олега Кіндя. – Львів : Літопис, 2000. – 286 с.
16. Онтологія людини : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.В. Лях та ін. ; за редакцією В.В. Ляха, Л.І. Мозгового. – Слов'янськ, 2004. – 229 с.
17. Орtega-i-Гассет Х. Бунт мас. – С. 15-139. // Орtega-i-Гассет Х. Вибрані твори. Пер. з ісп. Вольфрама Бурггардта. – Київ : Основи, 1994. – 420 с.
18. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги / Карл Поппер; пер. з англ. Олександр Коваленко, Олександр Буценко. – Київ : Основи, 1994. – 2т.
19. Рьод В. Шлях філософії : з XVII по XIX століття : посібник / Вольфганг Рьод ; пер. з нім. В.М. Терлецького, О.І. Вєдрова. – Київ : Дух і літера, 2009. – 386 с.
20. Рьод В. Шлях філософії : XIX-XX століття : посібник / Вольфганг Рьод ; переклад з німецької М.Д. Култаєвої, В.І. Кебуладзе, В.М. Терлецького. – Київ : Дух і літера, 2010. – 366 с.
21. Сартр Ж.-П. Экзистенциализм – это гуманизм. – С. 319-345. / Сумерки богов / сост. и общ. ред. А. А. Яковлева : Перевод. – М. : Політизdat, 1989. – 398 с.
22. Сковорода Г. Розмова про істинне щастя / Г.С. Сковорода ; пер. укр. мовою, примітки В.О. Шевчука. – Харків : Прапор, 2002. – 270 с.
23. Тейлор Ч. Етика автентичності / Чарльз Тейлор ; пер. з англ. і заг. ред. Андрій Васильченко. – Київ : Дух і літера, 2013. – 125 с.
24. Франк С. Філософія і релігія // Рижак Л. Хрестоматія : Філософія як рефлексія духу. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – С. 23–44.
25. Штайн Е. Вступ до філософії / Пер. з нім. Ілони Терзової. – Жовква : Місіонер, 2011. – 202 с.

Електронні ресурси:

1. <http://www.nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
2. <https://pidruchniki.com/filosofiya/> - Філософія: навчальні матеріали онлайн.
3. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> – бібліотеки та інформаційні центри України (наук. Бібліотека ім. Вернадського).
4. <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-10.html> – Філософія – Політологія: Онлайн.
5. <https://www.filosof.com.ua/> - Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди.

Зміни в робочу програму з дисципліни «Філософія» на 2017 рік

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
<i>Кількість кредитів: 4</i>	<i>Лекції:</i>	
	<i>24</i>	<i>6</i>
<i>Модулів: 2</i>	<i>Практичні заняття:</i>	
<i>Загальна кількість годин: 120</i>		
<i>Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: I</i>	<i>Лабораторні заняття:</i>	
<i>Семестр: 2</i>	<i>Семінарські заняття:</i>	
	<i>22</i>	<i>6</i>
<i>Тижневе навантаження (год.):</i>	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 2	<i>2</i>	
- самостійна робота: 4	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
<i>Форма підсумкового контролю: екзамен</i>		
<i>Мова навчання: українська</i>	<i>Самостійна робота:</i>	
	<i>72</i>	<i>108</i>

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4 кредити ЄКТС (120 годин).

№ з/п	Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
1.	Вступ в філософію.	4	2	2	-	-	6	2	2				9
2.	Східна та антична філософія.	4	2	2	-	-	6						9
3.	Філософія середніх віків та епохи Відродження.	4	2	2	-	-	6						9
4.	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.	4	2	2	-	-	6						9
5.	Філософія у XIX – XX століттях. Напрямки сучасної філософії.	4	2	2	-	-	6	4	2	2			9
6.	Розвиток філософської думки в Україні.	4	2	2	-	-	6						9
7.	Онтологія як філософське вчення про буття. Діалектика.	4	2	2	-	-	6						9
8.	Свідомість як філософська проблема	4	2	2	-	-	6						9
9.	Філософія пізнання	4	2	2	-	-	6	4		2			9
10.	Суспільство як предмет	4	2	2	-	-	6	4	2	2			9

	філософського аналізу											
11.	Філософська антропологія	4	2	2	-	-	6					9
12.	Культура. Аксіологія (теорія цінностей)	2	2	-	-	-	6					9
Разом:		48	24	22		2	72	14	6	6		108

5.2. Тематика семінарських занять

Тема 1. Вступ в філософію.

Тема 2. Східна та антична філософія.

Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження.

Тема 4. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.

Тема 5. Філософія у XIX – XX століттях. Напрямки сучасної філософії.

Тема 6. Розвиток філософської думки в Україні.

Тема 7. Онтологія як філософське вчення про буття. Діалектика.

Тема 8. Свідомість як філософська проблема.

Тема 9. Філософія пізнання.

Тема 10. Суспільство як предмет філософського аналізу.

Тема 11. Філософська антропологія.

5.3. Організація самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	10/2	Конспект лекцій
2.	Подготовка до семінарських занять	22/6	Конспект відповідей на сем
3.	Підготовка до проміжного контролю	4/4	Виконані завдання м.к.р.
4.	Підготовка реферату	20/20	Реферат та його захист
5.	Виконання завдань для самостійної роботи	16/76	Конспект завдань для с.р.
	Разом	72/108	